

A magyar búzaszabványról

A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének (MOSZ) gabonaválasztmánya legutóbbi ülésén a magyar búzaszabvány változásaival foglalkozott. Csordás Katalin, a MOSZ tanácsosának elmondása szerint az élelmezési közönséges búza és durum búza, valamint minden takarmányozási célú búza minőségi követelményeinek meghatározásáról szóló szabvány modernizálása 2010-ben kezdődött, azzal a céllal, hogy a minőségi követelményrendszer jobban igazodjon a nemzetközi gyakorlathoz. Az első tervezet véleményezésére és szélesebb körű szakmai egyeztetésére 2011 tavaszán került sor. A gyakran komoly érdekellentétekből adódóan az új szabványt több fordulóban alakították ki, nem ritkán a korábbi paraméterek szigorításának igényével.

– A MOSZ az egyeztetések során támogatta a prémium búza kategóriájának erősítését, viszont nem támogatta a többi búzafajta minőségi paramétereinek szigorítását, mivel úgy gondoltuk, hogy bár a szabvány alkalmazása önkéntességen alapul, a felvásárlók a megváltozott szabvány által előírt minőségi paraméterekre hivatkozva esetleg csökkenthetik a felvásárlási árakat, mondta a tanácsos. Külföldi értékesítéskor a minőségi paramétereket szinte minden esetben a külföldi felvásárló igénye határozza meg, ezért a szabvány minden bizonnyal nagyobb hatással van a hazai piacok áralakulására, mint az exportértékesítésre.

Egyeztetések

Az egyeztetések során sikerült elérni, hogy a MOSZ által kifogásolt paraméterek egy része az eredeti szabványban szereplő értékeken maradt, vagy csak indokolt mértékben szigorított. Így a prémium és a malmi I. búza esetében a 14,5 százalékos nedvességtartalmi követelmény a módosítási szándék ellenére sem csökkent 13,5 százalékra, a szedimentációs érték minőségi követelménye csak a prémium búzában szigorodott, a malmi I. búzában nem. Lehe-

tőség van az új vizsgálati módszerek közötti választásra, és nem kötelező mindegyiket elvégezni. Az egyeztetések kapcsán nem támogatták, hogy a korábbi szabványban nem szereplő „nehézfém-szennyezés”, „mikotoxinszennyezés” és „szermaradványok” élelmiszerbiztonsági követelményei új paraméterként bekerüljenek a részletes minőségi követelmények közé, de az egyeztetések végeredményeként csak azt érték el, hogy ezek megengedett maximális koncentrációi nem lehetnek magasabbak az uniós és a nemzeti jogszabályokban egyébként is rögzített értékeknél.

A Magyar Szabványügyi Testület az Európai Szabványügyi Szervezethez (CEN) való 2003-as csatlakozással vállalta, hogy az európai szabványokat hat hónapon belül bevezeti, és a nekik ellentmondó vagy azonos területet szabályozó nemzeti szabványokat visszavonja. A végleges európai szabványokat tartalmuktól függetlenül nemzeti szabványként kell bevezetni, a nekik ellentmondó nemzeti szabványok visszavonásával. A fentiek miatt a szabvány fogalom-meghatározásába beillesztették az MSZ EN 15587 fogalmait, illetve mivel a

szabványban hivatkozott mintavétel, vizsgálat és minősítés eddig olyan magyar szabványok szerint történt, melyeket az uniós szabványokkal való harmonizáció miatt szintén vissza kellett vonni, helyettük is a vonatkozó MSZ EN ISO szabványokat alkalmazták. A fenti szabványok 2013. január 1-jei visszavonásával és az új búzaszabvány ekkori hatályba lépésével átmeneti időt kaptak a laboratóriumok a módszerváltás kidolgozására, mondta Csordás Katalin.

Új fogalmak

Fentiekből adódóan új fogalomként vezették be a magszennyező anyagokat, az összezsugorodott szemeket, az egyéb gabonaféléket, a kártevők által károsított szemeket, az elszíneződött csírájú és a foltos szemeket, a szárítás során túlhevült szemeket, a vegyes (egyéb) szennyező anyagokat, az idegen magvakat, a romlott szemeket, az idegen anyagokat, az állati eredetű szennyező anyagokat, a héjat, az anyarost, a szermaradványokat, a laboratóriumi lisztet, az alveográfus és az extenzográfus értéket.

Módosultak, illetve meghatározásokban kiegészültek a törött szemek, a poloskaszúrt szem, a csírázott szemek, az üszöggel fertőzött szem (mostani megnevezése üszkös szemek), a nedves siker mennyisége, a farinográfus vagy valiógráfus érték, az esésszám, a szedimentációs érték fogalmak is. Az új fogalmakba részben, illetve egészében beépült az előző szabvány szerinti elszíneződött felületű szemek (most elszíneződött csírájú szemek és foltos szemek), nem egészséges búza (romlott szemek), értékes keverék, értéktelen keverék, káros keverék fogalma (utóbbi három szerepét a „vegyes szennyező anyagok, idegen magvak, idegen anyagok” definíciója vette át), a könnyű keverék (most részben a ve-

gyes szennyező anyagok felel meg neki), a csökkentett értékű búzaszemek (összezsugorodott szemek). Nem módosult az élelmezési búza, takarmánybúza, üszkös búza, golyóüszögös búza, rostálatlan búza, sárgapigment-tartalom, gabonakártevővel fertőzött búza, fuzárium gomba által károsított búza, enyhén üszöghegyes búza, hektolitertömeg, acélos búzaszem, nedvességtartalom, nyersfehérje-tartalom meghatározása. Megszűnt a nedves sikerterület kategóriája.

Az új szabvány legfontosabb változása, hogy az eddigi négy malmi és két durum búza kategória helyett három malmi (prémium, malmi I. és II.) és egy durum búza kategóriát tartalmaz, hangsúlyozta a tanácsos.

Minőségi követelmények

A takarmánybúza minőségi követelményeinél is történtek módosítások. Míg korábban a törött és a csírázott szemek együttes aránya nem haladhatta meg a 10 százalékot, valamint a törött szem a keverék és a csírázott szem terhére több is lehetett, most a törött szemek maximális aránya 5 százalék, a csírázott szemeké legfeljebb 4 százalék lehet. Megszűnt a keverék-tartalom korábbi fogalma és bevezették a magszennyező anyagok, illetve a vegyes szennyeződések fogalmát. Előbbiből 7 százalékot, utóbbi 3 százalékot enged meg a szabvány a takarmánybúzában, mondta végezetül Csordás Katalin.

H. GY.